

**Харківський національний медичний університет
Кафедра дитячої хірургії та дитячої анестезіології**

**Освітня програма підготовки фахівців другого (магістерського)
рівня вищої освіти підготовки 22 «Охорона здоров'я»
за спеціальністю 228 «Педіатрія»**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вибіркова дисципліна

**Дитяча хірургія з дитячою анестезіологією та дитячою гінекологією для
педіатра/сімейного лікаря**

Силабус навчальної дисципліни
затверджений на засіданні кафедри дитячої
хірургії та дитячої анестезіології
Протокол від
“___” серпня 2020 року № ___

Завідувач кафедри

_____
(підпис)   проф. В.Б. Давиденко
(прізвище та ініціали)

“ ” 2020 року

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем професійної підготовки
педіатричного профілю
Протокол від
“” 20 року №

Голова методичної комісії ХНМУ з проблем
професійної підготовки
педіатричного профілю

_____
(підпис)   Гончарь М.О.
(прізвище та ініціали)

“ ” 2020 року

Харків – 2020 р.

Розробники: Штикер Станіслав Юрійович, Данилова Вікторія Василівна.

Викладачі: Штикер Станіслав Юрійович, Данилова Вікторія Василівна, Басилайшвілі Юрій Валентинович, Сігаєв Борис Євгенович.

Інформація про викладача:

Штикер Станіслав Юрійович – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячої хірургії та дитячої анестезіології, спеціалізація «Дитяча хірургія».

Контактний тел.: +380679238252; E-mail: shtiker@yahoo.com

Данилова Вікторія Василівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячої хірургії та дитячої анестезіології, спеціалізація «Дитяча анестезіологія».

Контактний тел.: +38067 749 76 65; E-mail: vikim6389@gmail.com

Басилайшвілі Юрій Валентинович – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячої хірургії та дитячої анестезіології, спеціалізація «Дитяча хірургія».

Контактний тел.: +38050 917 46 13; E-mail: yu.basylaishvili@gmail.com

Сігаєв Борис Євгенович – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячої хірургії та дитячої анестезіології, спеціалізація «Дитяча хірургія».

Контактний тел.: +38 067 703 36 37; E-mail: sibor1947@gmail.com

Контактний тел. та E-mail кафедри: тел. (057) 337 – 75 - 52, kharpedsurg@yahoo.com

Очні консультації: за попередньою домовленістю;

Он-лайн консультації: система Moodle, система ZOOM згідно з розкладом;

Локація: заняття проводяться в умовах КНП ХОР ОДКЛ № 1, дистанційно – у системах ZOOM або MOODLE

Інформація про дисципліну

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів - 2	освітня програма підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти підготовки 22 «Охорона здоров'я»	Вибіркова
Загальна кількість годин - 60	Спеціальність: 228 «Педіатрія»	Рік підготовки:
		6-й
		Семестр
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 40 самостійної роботи студента - 20	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції
		0 год.
		Практичні, семінарські
		40 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
		20 год.

		Індивідуальні завдання:
		Вид контролю: залік

Освітня програма вищої освіти України, другий (магістерський) рівень, кваліфікація освітня, що присвоюється – магістр, галузь знань - 22 Охорона здоров'я, спеціальність 228 «Педіатрія» складена на основі Закону України «Про вищу освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 01.02.2017 р. № 53 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266», відповідно до наказу МОН України від 01.06.2016 р. № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».

Програма курсу визначає передумови доступу до навчання, орієнтацію та основний фокус програми, обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття освітнього ступеню магістра, перелік загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, нормативний і варіативний зміст підготовки фахівця, сформульований у термінах результатів навчання та вимоги до контролю якості вищої освіти.

Кафедра приймає кваліфікованих студентів будь-якої раси, національного чи етнічного походження, статі, віку, осіб з особливими потребами, будь-якої релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, ветеранського статусу або сімейного стану на всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються студентам університету.

[Посилання на відео-анотацію дисципліни](#) (за наявності) і т.ін.

[Сторінка дисципліни в системі Moodle](#) (за наявності)

<http://31.128.79.157:8083/course/index.php?categoryid=60>

Опис навчальної дисципліни (анотація).

Курс «Дитяча хірургія з дитячою анестезіологією та дитячою гінекологією для педіатра/сімейного лікаря» присвячений вивченню найпоширеніших, здебільшого набутих, хірургічних захворювань дитячого віку та особливостям анестезіологічного забезпечення і супроводжувальної терапії при проведенні оперативних втручань у дітей. Він охоплює основні теми з дитячої хірургії та дитячої анестезіології та інтенсивної терапії, окремі питання регіональної анестезії. Особлива увага присвячується перспективним напрямкам малоінвазивної хірургії та анестезіолого-реанімаційного забезпечення дитячої хірургії.

Значна кількість часу на практичних заняттях відводиться на оволодіння практичними навичками з діагностики та лікування найпоширеніших хірургічних захворювань у дітей. Практичні заняття передбачають курацію хворих у хірургічних відділеннях, відділенні анестезіології та інтенсивної терапії в КНП ХОР «Обласна дитяча клінічна лікарня № 1» згідно з розкладом занять, а також під час індивідуальної роботи з кейсами за окремими темами.

Зміст програми охоплює весь обсяг теоретичних знань і практичних навиків, необхідних лікарям, що стикаються із хірургічними захворюваннями у дітей. Програма циклу побудована за системою блоків, які включають питання діагностики, диференційної діагностики найбільш поширених хірургічних захворювань у дітей, лікування та анестезіолого-реанімаційного забезпечення хірургічних втручань.

Викладання проводиться за принципами доказової медицини з використанням діючих стандартів (гайдлайнів) світових фахових товариств.

Курс охоплює основні практичні і теоретичні аспекти діяльності майбутнього педіатра, сімейного лікаря, неонатолога, дитячого гінеколога, дитячого хірурга та дитячого анестезіолога.

Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння навчальних дисциплін з нормальної та патологічної анатомії, нормальної та патологічної фізіології, біохімії, мікробіології, пропедевтики дитячих хвороб, фармакології та медичної рецептури, оперативної хірургії та топографічної анатомії, загальної хірургії, а також мати практичні навички догляду за хворими педіатричного профілю та їх ведення у поліклінічних та стаціонарних умовах.

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні суміжних дисциплін протягом 6 року навчання, є базою для підготовки до ліцензійного іспиту ЄДКІ, підготовки до навчання у закладах вищої освіти на програмах третього освітньо-наукового рівня вищої освіти.

Мета: забезпечити підготовку висококваліфікованих фахівців в галузі педіатрії, а саме в дитячій хірургії та дитячій анестезіології, здатних розв'язувати комплексні проблеми лікування дітей із хірургічною патологією, володіти питаннями анестезіолого-реанімаційного забезпечення в дитячій хірургії.

Основними завданнями курсу є набуття студентами компетентностей згідно до загальних і фахових компетентностей освітньо-професійної програми «Медицина» другого рівню вищої освіти за спеціальністю 222 Медицина (дисципліна «Педіатрія»)

- Інтегральні компетенції:

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та

невизначеністю умов та вимог.

- **Загальні компетентності:**

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим; здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність приймати обґрунтоване рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватися іноземною мовою; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків; здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

- **Фахові компетенції у галузі дитячої хірургії та дитячої анестезіології:**

Навички опитування; здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів; здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання; здатність до визначення необхідного режиму лікування, характеру харчування при лікуванні захворювань; здатність до визначення принципів та характеру хірургічного лікування захворювань; здатність до діагностування невідкладних станів; здатність до визначення тактики та володіння навичками надання екстреної медичної допомоги; навички виконання медичних маніпуляцій; здатність до планування та проведення анестезіолого-реанімаційного забезпечення хірургічних хворих; здатність до ведення медичної документації.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти *соціальних навичок*:

- комунікативність (реалізується через: метод роботи групах тамозковий штурм під час аналізу клінічних кейсів, метод презентації результатів самостійної роботи та їх захисту в групі),
- робота в команді (реалізується через: метод роботи групах тамозковий штурм під час аналізу клінічних кейсів),
- конфлікт-менеджмент (реалізується через: ділові ігри),
- тайм-менеджмент (реалізується через: метод самоорганізації під час аудиторної роботи в групах та самостійної роботи),
- лідерські навички (реалізується через: метод презентації результатів самостійної роботи та їх захисту в групі).

Статус дисципліни: вибіркова; формат дисципліни змішаний - дисципліна, що має супровід в системі Moodle, викладання дисципліни, передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами дистанційного навчання, в якому використовуються доступні інформаційні інтерактивні технології (ZOOM, Moodle), очне та дистанційне консультування.

Методи навчання.

Для проведення занять використовуються клінічний (курація дітей із хірургічною патологією та підозрою на неї), фантомний, електронно-інформаційний (презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації, лекції), науковий (участь у наукових розробках з дисципліни), контрольний (тести, ситуаційні завдання, оцінка практичних навичок, захист клінічного кейсу)

Результати навчання.

Курс охоплює основні аспекти підготовки майбутнього педіатра, сімейного лікаря, неонатолога, дитячого хірурга або дитячого анестезіолога.

Згідно з програмою підготовки за навчальною дисципліною «Дитяча хірургія з дитячою анестезіологією та дитячою гінекологією для педіатра/сімейного лікаря» здобувач вищої освіти надбає теоретичні знання, методичну підготовку, практичні

уміння і навички з наступних напрямів:

- Нормальна та патологічна анатомія шлунково-кишкового тракту, дихальної, сечостатевої, серцево-судинної системи, печінки, нирок.
- Нормальна та патологічна фізіологія нервової, ендокринної, дихальної та серцево-судинної системи, печінки, нирок, шлунково-кишкового тракту, водно-електролітного балансу, кислотно-основного стану, можливі типи порушень та принципи їх корекції у дітей.
- Вікові анатомо-фізіологічні особливості дитини з позиції дитячого хірурга та анестезіолога
- Проведення діагностики, диференційної діагностики, обґрунтування і формулювання попереднього клінічного діагнозу при найпоширенішій хірургічній патології органів шлунково-кишкового тракту, сечо-статевої, дихальної системи у дітей, та при травмах.
- Сучасні принципи та особливості хірургічних втручань у дітей з патологією органів шлунково-кишкового тракту, сечо-статевої, дихальної системи у дітей
- Сучасні принципи лікування, алгоритми дій та особливості хірургічних втручань при шлунково-кишкових кровотечах, а також травмах органів грудної та черевної порожнини у дітей.
- Інтерпретація загальних принципів лікування, реабілітації, профілактики при хірургічних захворюваннях у дітей.
- Діагностування невідкладних станів в клініці дитячої хірургії та визначення тактики надання термінової медичної допомоги дітям при хірургічних захворюваннях, травмах та ускладненнях.
- Принципи анестезіолого-реанімаційного забезпечення дітей з хірургічною патологією. Сучасна апаратура, прилади та інші застосування для інтенсивного лікування дихальної недостатності у дітей.
- Оцінка стану ВЕО та КОС і корекція їх порушень у дітей. Основні принципи антибактеріальної та інфузійно-трансфузійної терапії.
- Особливості порушення дихання та газообміну при гострих деструктивних пневмоніях на різних етапах лікування.
- Принципи лікування токсикоз-септичного шоку у дітей.
- Техніка різних видів знеболювання та анестезії у дітей із хірургічною патологією
- Регіональні методи знеболювання у дітей

Зміст дисципліни

Навчально-тематичний план дисципліни.

КУРС Дитяча хірургія з дитячою анестезіологією та дитячою гінекологією для педіатра/сімейного лікаря (60 год.) 2 кредити		
Теми практичних занять (40 год.)		
1	Гнійно-запальні захворювання м'яких тканин (флегмона новонароджених, омфаліт, мастит). Гнійно-запальні захворювання кісток і суглобів: септичний артрит (метаепіфізарний остеомієліт), гострий метадіафізарний остеомієліт, атипові форми остеомієліту.	5
2	Гнійні захворювання легень та плеври. Гостра деструктивна пневмонія (внутрішньолегенева форма, легенево-плевральна форма – піоторакс, піопневмоторакс, пневмоторакс).	5
3	Запальні захворювання черевної порожнини (гострий апендицит, перитоніт, перитоніт новонароджених). Набута кишкова непрохідність	5

	(інвагінація кишечника у дітей, спайкова кишкова непрохідність, динамічна кишкова непрохідність).	
4	Політравма у дітей. Закрита травма живота (ушкодження паренхіматозних органів черевної порожнини, ушкодження порожнистих органів черевної порожнини). Травма органів грудної порожнини. Ушкодження стравоходу.	5
5	Кровотечі з травного тракту (виразкова хвороба 12-палої кишки, портальна гіпертензія, кровотечі з нижніх відділів травного тракту: дивертикул Меккеля, поліпи, тріщини, геморой).	5
6	Особливості анестезіологічного забезпечення у дітей. Клінічна фармакологія засобів для анестезії, реанімації та інтенсивної терапії та їх практичне застосування.	5
7	Особливості серцево-легеневої реанімації у дітей. Сучасні уяви про респіраторну підтримку у дітей. Апаратура, прилади та інші застосування для інтенсивного лікування дихальної недостатності у дітей.	5
8	Особливості пери операційного ведення дітей із хірургічною патологією. Особливості у передчасно народжених новонароджених	5
Разом		40
Теми самостійних робіт (20 год.)		
1	Особливості післянаркозного періоду та післяопераційні ускладнення у дітей.	5
2	Особливості регіонарної анестезії у дітей. Техніка каудальної анестезії.	5
3	Діагностика порушень кислотно-лужного стану та їх корекція. Антибактеріальна та нфузійно-трансфузійна терапія. Принципи лікування токсикоз-септичного шоку у дітей.	5
4	Особливості ентерального та парентерального травлення у дітей в тяжкому стані.	5
Разом		20

Тематика практичних занять

- 1. Гнійно-запальні захворювання м'яких тканин (флегмона новонароджених, омфаліт, мастит). Гнійно-запальні захворювання кісток і суглобів: септичний артрит (метаепіфізарний остеомієліт), гострий метадіафізарний остеомієліт, атипові форми остеомієліту.**

Етіологічна структура гнійно-запальних захворювань у дітей. Патогенез гнійно-запальних захворювань кісток, суглобів та м'яких тканин у дітей, анатомо-фізіологічні особливості та супутні фактори, що сприяють генералізації процесу. Клінічна картина флегмони, абсцесу, лімфаденіту, гематогенного остеомієліту. Принципи використання допоміжних методів обстеження та інтерпретація отриманих даних при даній патології. Напрямки комплексної терапії гнійно-запальних захворювань кісток, суглобів та м'яких тканин у дітей. Можливості хірургічного втручання як методу впливу на локальне вогнище в комплексній терапії форм гнійно-запальних захворювань. Визначення тактики ведення хворого після перенесеного гематогенного остеомієліту. Поняття про техніку перев'язок, incisio, пункції кісток та суглобів.

- 2. Гнійні захворювання легень та плеври. Гостра деструктивна пневмонія (ГДП) (внутрішньолегенева форма, легенево-плевральна форма – піоторакс, піопневмоторакс, пневмоторакс).**

Визначення переліку захворювань, які спричиняють внутрішньогрудну напругу. Поняття „гостра деструктивна пневмонія”, основні теорії етіопатогенезу, механізм виникнення в залежності від форми ГДП. Основні клінічні прояви внутрішньогрудної напруги (внутрішньолегеневої і внутрішньоплевральної). Диференційна діагностика внутрішньогрудної напруги в залежності від причини виникнення. Інтерпретація допоміжних методів дослідження: УЗД, рентгенологічне, лабораторні та біохімічні аналізи, показники гемодинаміки (АД, Р, t°, Ht, Hb). Техніка виконання плевральної пункції, пункції внутрішньолегеневих утворень, техніка торакоцентезу, накладання системи пасивної чи активної аспірації. Особливості перебігу окремих захворювань легенів та плеври, що супроводжуються внутрішньогрудною напругою. Аналіз причинно-наслідкових зв'язків виникнення внутрішньогрудної напруги у окремих хворих, обґрунтування та формулювання попереднього клінічного діагнозу. Алгоритм дії лікаря при синдромі внутрішньогрудної напруги та тактика ведення хворого. Трамбування загальних принципів лікування захворювань, що супроводжуються внутрішньогрудним напруженням, показання до хірургічного лікування. Клінічна інтерпретація результатів за діючими класифікаціями та рекомендаціями світових товариств. Диференційна діагностика в рамках мультидисциплінарної команди. Принципи менеджменту.

3. Запальні захворювання черевної порожнини (гострий апендицит, перитоніт, перитоніт новонароджених). Набута кишкова непрохідність (інвагінація кишечника у дітей, спайкова кишкова непрохідність, динамічна кишкова непрохідність).

Анатомо-фізіологічні особливості правої здухвинної ділянки у дітей. Сучасні теорії етіопатогенезу гострого апендициту в дітей. Клінічна картина гострого апендициту у дітей до 3-х років та у старших. Додаткові методи дослідження, які слід застосувати у дітей з гострим апендицитом. Диференційна діагностика. Перебіг гострого апендициту при атиповому розташуванні червоподібного відростка. Методи лікування неускладненого й ускладненого апендициту. Передопераційна підготовка пацієнтів з гострим апендицитом. Причини розвитку перитоніту в дітей. Сучасні класифікації перитоніту за шляхами виникнення, перебігу та локалізації запального процесу. Апендикулярний перитоніт. Особливості клініки, перебігу та лікування "первинного" перитоніту та перитоніту новонароджених. Профілактика злукової хвороби при перитонітах. Диспансеризація хворих, які перенесли оперативне втручання на черевній порожнині, Реабілітація дітей. Види набутої кишкової непрохідності. Визначення парезу кишечника. Сучасні методи лікування парезу кишечника. Клінічні симптоми гострої кишкової непрохідності. Класифікація гострої злукової непрохідності. Визначення інвагінації кишечника. Теорії етіопатогенезу інвагінації. Класифікація інвагінації кишечника. Основні клінічні симптоми інвагінації кишечника в залежності від стадії захворювання. Показання для консервативної дезінвагінації, методика виконання. Показання до оперативного втручання. Методика оперативної дезінвагінації. Клінічна інтерпретація результатів за діючими класифікаціями та рекомендаціями світових товариств. Складання плану обстеження дитини із хірургічними захворюваннями черевної порожнини. Диференційна діагностика в рамках мультидисциплінарної команди. Принципи менеджменту.

.

4. Політравма у дітей. Закрита травма живота (ушкодження паренхіматозних органів черевної порожнини, ушкодження порожнистих органів черевної порожнини). Травма органів грудної порожнини. Ушкодження стравоходу..

Поняття „політравма”, основні теорії патогенезу шоку. Класифікація травматичного шоку по ступеням. основні клінічні прояви травматичного шоку, травми органів черевної та грудної порожнини. Основні принципи надання невідкладної допомоги хворим з політравмою. Сучасні підходи до лікування політравми, визначення показань до оперативних втручань. Особливості клінічного перебігу та діагностика ушкоджень грудної порожнини. Алгоритм дії лікаря при травматичних ушкодженнях грудної порожнини. Визначення анатомічних структур, що підлягають ушкодженню при політравмі. Симптоматика ушкоджень паренхіматозних та порожнистих органів черевної порожнини. Складення плану обстеження та інтерпретація допоміжних методів дослідження, лабораторних та біохімічних аналізів, показників геодинаміки. Диференційна діагностика в рамках мультидисциплінарної команди. Принципи менеджменту. Лікувальна тактика при травмах на різних етапах допомоги.

5. Кровотечі з травного тракту (виразкова хвороба 12-палої кишки, портальна гіпертензія, кровотечі з нижніх відділів травного тракту: дивертикул Меккеля, поліпи, тріщини, геморой).

Основні клінічні прояви кровотеч із верхніх відділів травної системи.в залежності від причини. Складення плану обстеження та інтерпретація допоміжних методів дослідження, лабораторних та біохімічних аналізів, показників геодинаміки. Техніка зондування шлунка, характеристика складу шлункового вмісту та випорожнень при кровотечі. Алгоритм дії лікаря при кровотечі із верхніх відділів травного тракту та тактика надання невідкладної допомоги. Загальні принципи лікування виразкової хвороби у дітей різного віку, що супроводжуються кровотечею та показання до хірургічного лікування. Основні клінічні прояви кровотеч із верхніх та нижніх відділів травної системи при портальній гіпертензії. Причинно-наслідкові зв'язки виникнення кровотечі у хворих на портальну гіпертензію. Алгоритм дії лікаря при кровотечі з верхніх та нижніх відділів травного тракту та тактику ведення хворого з портальною гіпертензією. Диференційна діагностика в рамках мультидисциплінарної команди. Принципи менеджменту. Лікувальна тактика при кровотечах, особливості надання невідкладної медичної допомоги.

6. Особливості анестезіологічного забезпечення у дітей. Клінічна фармакологія засобів для анестезії, реанімації та інтенсивної терапії та їх практичне застосування.

Техніка маскового, ендотрахеального наркозу Техніка внутрішньовенної анестезії у дітей різних вікових груп. Регіонарна анестезія у дітей. Премедикація у дітей та особливості застосування засобів для премедикації. Апаратура, прилади та інші застосування для наркозу у дітей. Особливості фармакокінетики та фармакодинаміки основних засобів, що використовуються для анестезії та інтенсивної терапії у дітей. Клінічна фармакологія засобів для анестезіологічного забезпечення в хірургічній практиці та їх практичне застосування. Характеристика інфузійних середовищ. Математичне визначення доз інфузійних препаратів, особливості інфузійної терапії.

7. Особливості серцево-легеневої реанімації у дітей. Сучасні уяви про респіраторну підтримку у дітей. Апаратура, прилади та інші застосування для інтенсивного лікування дихальної недостатності у дітей.

Особливості респіраторної підтримки у дітей різного віку при різних видах дихальної недостатності. Гостра дихальна недостатність. Патогенез, клініка та лікування. Фізіологія транспорту кисню. Киснева підтримка (практичні аспекти).Ларингоскопія, інтубація трахеї. Методи протезування дихальної функції. Критерії оцінки порушень серцевого ритму у дітей. Непрямий масаж серця, Дефібриляція. Критерії ефективності. Диференційний діагноз порушень серцевого ритму. Медикаментозне лікування порушень серцевого ритму у дітей. Сучасні аспекти контролю та менеджменту серцево-легеневої та

церебральної реанімації у дітей.

8. Особливості пери операційного ведення дітей із хірургічною патологією.

Особливості у передчасно народжених новонароджених

Оцінка стану ВЕО та КЛС у дітей та корекція їх порушень. Критерії діагностики та корекції гіповолемії у дітей. План обстеження дитини із порушеннями ВЕО та КЛС. Критерії та клінічні ознаки дегідратації та гіпергідратації. Критерії та клінічні ознаки порушень електролітного обіму. Критерії та клінічні ознаки порушень кислотно-лужного стану. Стратегії менеджменту, що використовуються при порушеннях ВЕО та КЛС. Інфузійно-трансфузійна терапія у дітей із урологічною патологією. Характеристика інфузійних середовищ. Математичне визначення доз інфузійних препаратів. Особливості інфузійної терапії у новонароджених. Основні питання трансфузіології, ентерального та парентерального травлення у новонароджених. Особливості ентерального та парентерального травлення у дітей в тяжкому стані. Особливості післянаркозного періоду та післяопераційні ускладнення у дітей з урологічною патологією.

Рекомендована література

1. Азбука искусственной вентиляции легких: Метод. указ. для врачей – интернов детских анестезиологов /Сост. Н.М. Межирова, В.В. Вьюн, В.В. Данилова, Г.Д. Кравцова, Н.В. Булгакова.- Харьков, 2014.- 56 с.
2. Азбука кислотно-щелочного состояния: метод.указ.для врачей–интернов детских анестезиологов/сост. Межирова Н.М, Кравцова Г.Д, Данилова В.В., Коваль А.В., Овчаренко С.С.-Харьков,2015.- 29 с.
3. Амбулаторно-поліклінічна хірургія дитячого віку : навчально-методичний посібник / за заг. ред. В. І. Сушка. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2003. – 344 с.
4. Бахман А. Искусственное питание. – С.-П., 2001. – 190с.
5. Бутров В.А. Экстренная анестезиология. М., Медицина, 2018. – 87с.
6. Габа Д. и др. Критические ситуации в анестезиологии. – М., Медицина, 2018. – 419с.
7. Гордеев В.И., Александрович Ю.С. Педиатрическая анестезиология-реаниматология. Частные разделы.- С.-Пб.- 2019.- 409 с.
8. Детская анестезиология и реаниматология (под ред. В.А.Михельсона) М.Медицина, 2012. – 478с.
9. Дольницький О.В., Кривченя Д.Ю., Поліщук М.Є. Дитяча травматологія. – К.: Книга плюс, 2006.- 472 с.
10. Дюк Джеймс. Секреты анестезиологии /Под ред. Зильбера А.П., Мальцева В.В. – М.: МЕДпресс-информ, 2018. – 550 с.
11. Исаков Ю. Ф. Детская хирургия : национальное руководство / Ю. Ф. Исаков, А. Ф. Дронов. – М. : Медицина, 2009. – 1641 с.
12. Критерии оценки тяжести состояния пациентов в детской анестезиологии: учеб.пособие / Н.М. Межирова, В.В. Данилова, С.Н. Белогуров, М.В. Синицкая. – Харьков: ХНМУ, 2011. – 40 с.
13. Курс лекцій з дитячої хірургії: Учбовий посібник / Під загальною ред. проф. Грони В.М. – Донецьк, 2007. – 265 с.
14. Хірургія дитячого віку / за ред. проф. В. І. Сушка. – Київ : Медицина, 2008. – 507 с.
15. Puri P. Pediatric surgery: Diagnosis and Management / P. Puri, M. Höllwarth / Springer-Verlag Berlin Heidelberg, 2009. – 998 p.
16. Laparoscopic versus open surgery in complicated appendicitis in children less than 5

Політика та цінності дисципліни.

Щоб успішно пройти відповідний курс необхідно регулярно відвідувати практичні заняття; мати теоретичну підготовку до практичних занять згідно тематики; не спізнюватися і не пропускати заняття; виконувати всі необхідні завдання і працювати кожного заняття; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися до кураторів курсу з різних питань за тематикою занять і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Студенти можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття з метою, не пов'язаною з навчальним процесом. Не допускаються запізнення студентів на практичні заняття.

Проведення курації пацієнтів можливо за умови наявності у студентів відповідної форми одягу, санітарної книжки з відміткою про вакцинацію проти дифтерії, результатів обстеження на напруження імунітету за кором (або відмітка про вакцинацію).

Студенти з особливими потребами можуть зустрічатися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контактуйте з викладачем.

Заохочується участь студентів у проведенні наукових досліджень та конференціях за даною тематикою.

Усі студенти ХНМУ захищені Положенням про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у Харківському національному медичному університеті, розроблено з метою визначення дієвого механізму врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із дискримінацією та сексуальними домаганнями. Дане Положення розроблено на підставі таких нормативно-правових актів України: Конституція України; Закону України «Про освіту»; Закону України «Про вищу освіту»; Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»; Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»; Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод; Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти; Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Загальна рекомендація № 25 до параграфу 1 статті 4 Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Зауваження загального порядку № 16 (2005) «Рівне для чоловіків та жінок право користування економічними, соціальними і культурними правами» (стаття 3 Міжнародного пакту економічних, соціальних і культурних прав; Комітет з економічних, соціальних та культурних прав ООН); Рекомендації щодо виховання в дусі міжнародного взаєморозуміння, співробітництва і миру та виховання в дусі поваги до прав людини і основних свобод (ЮНЕСКО); Концепція Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року. Харківський національний медичний університет забезпечує навчання та роботу, що є вільними від дискримінації, сексуальних домагань, залякувань чи експлуатації. Університет визнає важливість конфіденційності. Всі особи, відповідальні за здійснення цієї політики (співробітники/-ці деканатів, факультетів, інститутів та Центру гендерної освіти, члени студентського самоврядування та етичного комітету, проректор з науково-педагогічної роботи), дотримуються конфіденційності щодо осіб, які повідомляють або яких звинувачують у дискримінації або сексуальних домаганнях (за виключенням ситуацій, коли законодавство вимагає розголошення інформації та/або коли розкриття обставин Університетом

необхідне для захисту безпеки інших).

ХНМУ створює простір рівних можливостей, вільний від дискримінації будь-якого національного, расового чи етнічного походження, статі, віку, інвалідності, релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, або сімейного стану. Всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються студентам/-кам або співробітникам/-цям університету, розповсюджуються на всіх без винятку за умови належної кваліфікації. Антидискримінаційна політика та політика протидії сексуальним домаганням ХНМУ підтверджується Кодексом корпоративної етики та Статутом ХНМУ.

Поведінка в аудиторії

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять

- дозволяється:
  - залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
  - пити безалкогольні напої;
  - фотографувати слайди презентацій;
  - брати активну участь у ході заняття).
- заборонено:
  - їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
  - наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
  - галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Плагіат та академічна доброчесність

Кафедра дитячої хірургії та дитячої анестезіології підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен здобувач вищої освіти має знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі: необхідні зміни у силабусі затверджуються на методичній комісії ХНМУ з проблем професійної підготовки педіатричного профілю та оприлюднюються на сайті ХНМУ, сайті кафедри дитячої хірургії та дитячої анестезіології ХНМУ.

Політика оцінювання

Організація поточного контролю. Викладачі слідкують за тим, щоб кожен студент отримав необхідну компетенцію в областях, що входять до тем практичних занять. Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичному занятті відповідно до конкретних цілей. Застосовуються такі засоби оцінки рівня підготовки студентів: тести, розв'язання ситуаційних задач, трактування та оцінка результатів лабораторних досліджень, методика призначення терапії, контроль засвоєння практичних навичок. Оцінювання поточної навчальної діяльності (ПНД) на кожному практичному занятті здійснюється за традиційною 4-бальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

Оцінка з дисципліни. Підсумкове заняття (ПЗ) проводиться згідно з програмою навчальної дисципліни протягом семестру за розкладом, під час занять. Оцінка з дисципліни виставляється студенту на останньому (підсумковому) занятті. Підсумковий бал за ПНД та підсумкове заняття (ПЗ) визначається як середнє арифметичне традиційних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми (с точністю до сотих), які перераховуються у бали відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів...» з використанням таблиці 2 або середню оцінку (с точністю до сотих) за ПНД та її перерахунок у бали за ЕСТС викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу АСУ. Мінімальна кількість балів, яку має набрати студент за поточну діяльність під час вивчення дисципліни, становить 120 балів, максимальна кількість балів - 200 балів.

Оцінювання самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Оцінювання індивідуальних завдань студента здійснюється за виконання завдань викладача:

- доповідь реферата на практичному занятті 0 – 2 бали;
- доповідь з презентацією на практичному занятті 0 – 3 бали,
- доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей 0 – 5 балів;
- участь у Всеукраїнській олімпіаді – 5 – 10 балів

Бали за індивідуальні завдання студента (загалом не більше 10 балів) можуть додаватись, як заохочувальні додаткові бали до підсумкового балу за поточну навчальну діяльність, вираховану з використанням таблиці 2 і входять в склад оцінки з дисципліни.

Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми дисципліни (поточна навчальна діяльність - **ПНД**) та підсумкового заняття (**ПЗ**) студенту виставляється оцінка за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати при вивченні дисципліни, становить - 200, мінімальна – 120 балів.

Після закінчення викладання дисципліни «Актуальні питання дитячої анестезіології» студент отримує залік.

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

1. Оцінювання поточної навчальної діяльності (ПНД). Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів...» (таблиця 2).

2. Оцінка з дисципліни. Підсумковий бал за ПНД та підсумкове заняття (ПЗ)

визначається як середнє арифметичне традиційних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми, які перераховуються у бали з використанням таблиці 2.

Оцінювання індивідуальних завдань студента здійснюється за виконання завдань викладача: доповідь реферата на практичному занятті 0 – 2 бали; доповідь з презентацією на практичному занятті 0 – 3 бали, доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей 0 – 5 балів; участь у Всеукраїнській олімпіаді – за кожний вид діяльності 5 – 10 балів(загалом не більше 10 балів), які можуть додаватись, як заохочувальні додаткові бали до підсумкового балу за поточну навчальну діяльність, вирахованому з використанням таблиці 2 і входять в склад оцінки з дисципліни.

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
(для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200- бальна шкала	4-бальна шкала	200- бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4.27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Завідувач кафедри
дитячої хірургії та дитячої анестезіології,
професор, д. мед. н.

Давиденко В.Б.